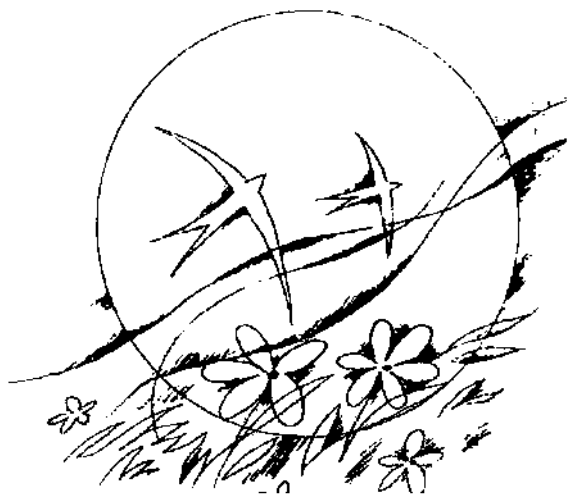

АБДУЛЛА ОРИПОВ

БИРИНЧИ
МУХАББАТИМ

ТОШКЕНТ
«О'ЗБЕКISTON»
2006

Тўловчи ва нашрга тайёрловчи: ЛАЗИЗ ТАНГРИЕВ

Ўз ҳаётида севиб-севилмаган, муҳаббат аталмиш ажиб боғдан гўл узмаган инсон бўлмаса керак. Бу боқий ва муқаддас туйғу шоиру ёзувчиларимиз, бахшило рассомларимиз ижодининг доимо бош мавзуси бўлиб келган.

«...Биринчи муҳаббат». Шу сеҳрли сўз жаранглаши билан ҳар қандай одамнинг кўнгили қатларида яшириниб ётган ҳис-ҳаяжон ширини бир энтикиб юзага қалқийди, юрак ўрганишлари гўзал ва роҳатбахш хотираларни етаклаб келади. Биринчи учрашув, биринчи изҳор, биринчи изтироб...

Элимизнинг улуғ инсонларидан бири, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Ориповнинг «Биринчи муҳаббатим» шеърини ўқимаган, уни ёд олмаган, кўшигини эшитиб маст бўлмаган чин ошиқлар бўлмаса керак. Устоз «Шарқ юлдузи» журналида эълон қилинган суҳбатларнинг бирида лирик шеърларни алоҳида тўплам сифатида чоп этиш тўғрисидаги саволга «Агар ноширларимиз бу ишга жазм этса, мен бажонидил рози бўлардим», деб жавоб берган эди.

«Ўзбекистон» нашриёт-матбаа ижодий уйи ана шу эзгу ниятни амалга оширишга қарор қилди. Ушбу китобга атоқли шоиримизнинг турли йилларда севиб-муҳаббат, вафо ва садоқат, ошиқлар қисмати ҳақида битилган оташин шеърлари жамланди.

ISBN 978-9943-01-003-1

© Абдулла Орипов, «Биринчи муҳаббатим»
© «O'zbekiston» НМИУ, 2006 й.

ШЕЗРААР

БИРИНЧИ МУҲАББАТИМ

Кеча оқшом фалакда ой бўзариб ботганда,
Зухра юлдуз милтираб, хира ханда отганда,
Руҳимда бир маъюслик, сокинлик уйғотганда,
Мен сени эсга олдим, биринчи муҳаббатим.
Эслаб хаёлга толдим, биринчи муҳаббатим.

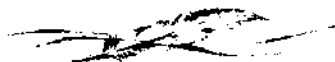
Ўтди ёшлик завқ билан, гоҳи тўполон билан,
Гоҳида яхши билан, гоҳида ёмон билан,
Айри ҳам тушдим баъзан қалб билан, имон билан,
Лекин сени йўқотдим, биринчи муҳаббатим,
Мангу ғафлатда қотдим, биринчи муҳаббатим.

Дунё деган шундайин англаб бўлмас сир экан,
Гоҳ кенг экан, гоҳида туйнуксиз қаср экан.
Лекин инсон ҳамиша бир ҳисга асир экан...
Нечун билмовдим аввал, биринчи муҳаббатим,
Парво қилмовдим аввал, биринчи муҳаббатим.

Холбуки орзулардан жудо ҳам бўлганим йўқ,
Юлдуздай кулганим йўқ, ой каби тўлганим йўқ,
Эрта хазон гул каби сарғайиб сўлганим йўқ,
Сени эслаб йиғлайман, биринчи муҳаббатим,
Эслаб бағрим тиелайман, биринчи муҳаббатим.

Йўлин йўқотса одам — муҳаббатга суянгай,
Гуссага ботса одам — муҳаббатга суянгай.
Чорасиз қотса одам — муҳаббатга суянгай,
Мен кимга суянгайман, биринчи муҳаббатим.
Фақат эслаб ёнгайман, биринчи муҳаббатим.

Нидо бергил, қайдасан, шарпанга қулоқ тутдим,
Сирли тушлар кўриб мен бор дунёни унутдим.
Тонгда туриб номинга ушбу шеъримни битдим,
Дилдаги оҳим менинг, биринчи муҳаббатим,
Ёлғиз Оллоҳим менинг, биринчи муҳаббатим.

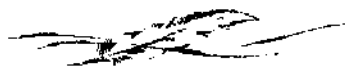

* * *

Умр дуч қиларкан кимга бир-бирни
Таҳлил этмоқ даркор аввал тақдирни.
Паҳлавон эмасман, кўкни ер, ерни —
Осмон айламоқни кутмагил меңдан.

Ҳар пари рухсорга бермадим хаёл,
Сен ҳам, эй дилбарим, шуни билиб ол:
Ҳусндор эмасман, кўрганларни лол,
Ҳайрон айламоқни кутмагил меңдан.

Баъзан кечирарлар ёш бўлса нодон,
Аммо умр бўйи мен дейман шодон,
Бойликни севмасман, яъни тиллодан
Ҳамён айламоқни кутмагил меңдан.

СОФИА

Сокин туннинг сайрига
Таклиф этдим, қайтмадинг.
Қайтмадинг о, ўзгани
Севишингни айтмадинг.
Сен кетдинг-у, қалбингни
Изи қолди ёдимда,
Сутдай ойдин кечанинг
Ўзи қолди ёнимда...

1960

СЕВГИСИЗ ОДАМ

Қулоқ солинг менга, яхши қиз, бир оз
Дилимни очмоқчи бўляпман Сизга.
Тунов кун бир дўстим мени даб-дуруст
Айблади севгисизликда.
Бежабар эмишман муҳаббатдан мен,
Қалбимда ишқ эмас, бор эмиш илон.
Исбот: қизлар билан юрмас эмишман,
Сирлашмас эмишман ҳар кимлар билан.
...Етмасмиди ўзи қалбдаги тўлқин,
Кул босган оташни қўзғадинг нечун?
Севги керакмиди сенга, дўстгинам?..
Севаман тинч оқшом, юлдузли тунни,
Севаман сайраса қушлар бетартиб.
Севаман оромни, суронни, лекин
Мен уни севардим булардан ортиқ.
Хуруж айлаганди бедаво фироқ.
Аччиқ алам ичра ёнсам тутоқиб,
Ўлимни жонимдан севаман, бироқ
Мен уни севардим ўлимдан ортиқ.
Аммо ҳаёт оқар ўз билишича...
Ўзганинг юраги сенга бўйсунмас.
Севсангу, севсангу севилмасанг гар

Бундан қайғулироқ қайғу тошилмас.
Нима керак менга ишқ-муҳаббатни
Яна ўзга қиздан талаб айламак!
Муносибдир бутун ишқсиз хилватни
Менинг номим билан балки бойламак.
Яхши қиз, хаёлга толдингиз нечун?
Нечун кўз ёшигиз томди йўлимга?
Севгисиз одамга ачинмоқ нечун,
Кўз ёш йўл тополмас менинг дилимга.
Хайр энди, чиқай,
Ойдин кўчадан
Эшитилса агар бир ёлғиз қадам,
Ажабланманг асти, у сизга таниш
Севгисиз одам...

1960

СУВ ПАРИСИ

Ул санамки сув яқосинда паридек ўлтурур.

ОТОЙИ

Бир баҳор туни эди, йил фаслида оддий боб,
Ўшал баҳор тушини куйла дединг умрбод.
У баҳор туни эди, дарёнинг қирғоғида
Ёнар эдим интизор бир гўзалнинг доғида.
Бешик-бешик тўлқинлар той-той бўлиб чопарди,
Кумуш ёлли қоялар соясини ёпарди.
Дарё ширин висолни айлар эди ҳикоят,
Жилваси ой нурида у қиз каби шўх ғоят.
Нигоҳимни аллалаб, тебранишиб учарди,
Бешик-бешик тўлқинлар хаёл каби кўчарди.
Кўзларимда пастлади ўшал тунда осмон
Тўлқин аро тўлғониб, қиз бўлганда намоён.
У тун бешик тўлқинлар, асов-асов чопдилар,
Харсанг узра ястанган пари қизни топдилар.
У сеҳрли сув қизи! Ой нурида оппоқ қор,
Тиридимми қаршимда афсоналар ё қатор.
Бешик-бешик тўлқинлар атрофимда тўлғонди,
Борлиқ юзи қопқора кокилига чўлғонди.
Кўз олдимда не ҳол бу? Одаммисан ё пари?!
Юлдузмисан, учдингни масканингдан сарсарни.
О, сув қизи, сув қизи, кимсан, айла иноят,
Кокилингга чўлғонмиш қайси мудҳиш ҳикоят.
Малакмисан ё Таврида афсонавий гўзали,
Қайси ҳарам юлдузи, қайси юрак ғазали.

Сен кимлар хаёлида юрмоқдасан сарсари
Хиёнаткор бир гўзал руҳимисан ё, пари.
Не истайсан, сув қизи, балки бўлай халоскор,
Мен кутаман бу жойда севиклимни интизор.
Бешик-бешик тўлқинлар той-той бўлиб чопарди,
Рапшқ этиб, ой шуъласин оёқларин ёпарди.
Тўлқинлар қуршовида дарё билан пайваста
У тим қаро кокилига тароқ урди у аста.
Имо этди қошига ва чорлади узоққа
Мендан йироқ ёт гўша — соҳил, яшил чорбоққа.
Қўй, пари қиз, майли, кетгин, одаммисан ё пари
Сени ёринг кутмоқда, бор, дайдиما тунлари.
Кўрасанми, париваш, тўлқин ўпар қирғоғин,
Кўзларимга тушмасин хиёнаткор нигоҳинг.
Гўзалликка зор бўлсанг, майли кетма йироққа.
Севиклигим келганда ўзинг чиққин қирғоққа.
Бешик-бешик тўлқинлар той-той бўлиб чопдилар,
Асов, ёлдор қирғоқ-ла нигоҳимни ёпдилар...
Фойиб бўлди сув қизи, учди янгроқ қаҳқаҳа.
Таниш эди овози, таниш эди у, ҳа, ҳа!
Бир баҳор тунни эди, дарёнинг қирғоғида
Ёнар эдим интизор сен гўзалнинг доғида.
О, шўх гўзал, сен у тун шўхликларга тўлмадинг,
Тўлғонмадинг ёнимда, сен ўшал тун келмадинг.
Тонг юлдузи кулганда ётоғинга йўл олдим,
О, уйқусиз кўзларда не сирларни кўролдим...
Йўқ, уйқусиз кўзлардан сўз очмадим мен у тоб,
Ўшал баҳор тунини куйла, дединг умрбод!

СЕНДАН ЙИРОҚДА

Сенинг эзгу хаёлинг билан
Тош ёришди, қуёш ҳам ботди.
Ва менинг бу севги асири
Юрагимда ҳислар тутоқди.
Қайда сенинг латиф қиёфанг?!
Ишонмадим шеър хаёлига.
Наҳот тушсам сендан йироқда
Пинҳон ёнган ошиқ ҳолига...

«НОМАЪЛУМ ҚИЗ» СУРАТИГА

Сен чиндан ҳам гўзалсан
Лабларинг ол, қирмизи...
Сочларингга сунбул бақд,
Кўзларинг тонг юдузи.
Сен чиндан ҳам гўзалсан,
Ҳузуригга келдим бот.
Ёлбораман, туш пастга,
Ёлбораман, паризод...

1961

ҚЎЛ

Йигит кучга тўлди, етилди,
Билакларин тўлдирди мускул.
Чамасида билак кучининг
Қаршисида осон ҳар мушкул.
У истаса метин тошларни
Совуради тупроқ, кул каби.
Аммо ёрнинг юзида у қўл
Сийпаланар майин гул каби.

1962

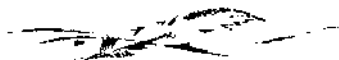

ЭСЛАШ

Ҳар тонг қаршилардим сени шу йўлда,
Билмам, қайларгадир шошиб ўтардинг.
Илк баҳор селидай тошиб ўтардинг,
Нигоҳсиз кимсага, на ўнгу сўлга.
Мен дердим, бу қизнинг қайда гўшаси,
Йўлларида унинг кимдир зормикан?
О, у севгисидан бахтиёрмикан
Ва ё манзилида хазон тўшаги?
Энди йўлларимиз тушди кўп йироқ,
Босилди қалбдаги ўшал тўфонлар.
Қайдасан, қалбимни тирнаган сўроқ,
Қайдасан, илҳом бахш айлаган онлар?
Қайдасан, мен сени унутгим келмас,
Умр йўлларимнинг тотли дамлари?
Бунда ўтган бир йил, қайғу ҳам ҳавас,
Ёниш, ўрганишлар, хаёллар бари...

1963

* * *

Деразангни қошлар оқшом зулмати,
Изин қора айлаб ботади ой ҳам.
Нечун меши фақат шу зулмат пайти
Қучиб ардоқлайсан, нозик фариштам?
Самовий кўзларинг сачратиб учқун,
Нечун тикилади фақат ўшанда?
О, наҳот шу кўзлар ётдир мен учун
Қундуз машғаласи норлаб турганда.
Теппамдап тун каби қуюлади соч,
Қора тун ёнади оташ юзларда.
Нечун ўзгаларга нур сочган қуёш
Бизнинг орамизда бўлади парда?
Нечун иккимизни қолдириб ёлғиз,
Коинот тубида қуёш чекар оҳ?
Жавоб бер, қошингда чўкмақдаман тиз,
Жавоб бер, макрингдан мени қил огоҳ.

1963

* * *

Ўйлардимки, номингни сенинг
Такрор этмас энди тилларим.
Кўп бўлмишки, қўмсаб васлингни
Йўлларингда оқмас унларим,
Мен бепарво яйраб аршимда
Сен учун ҳам юрардим шодон.
Нечун пайдо бўлдинг қаршимда,
Яна кабоб бўлсинми бу жон.
Яна қўшиқ айтайми инграб,
Яна андуҳ бўлсинми ишим?!
Истамайман, ғамимни тинглаб,
Дўстларимнинг маъюс бўлишин...
Хайр энди, хайр дилрабо,
Майли куйлай номингни айтиб,
Катта йўлга чиққанман, аммо,
Ул сўқмоқда бормасман қайтиб,
Хайр энди, хайр дилрабо.

1963

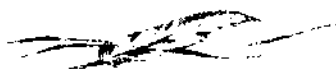

* * *

Бахт кутмасман ўзгадан зишқор,
Бировга бахт беролмасман ҳам,
Сен бахтимсан, демагил, дилдор,
Бахт беролмас одамга одам.

Кўряпсанми, гавжум бутоқдан
Чирт узилиб тушди бир япроқ.
Барглар йиғласа-да фиरोқдан,
Қутқаролмас дўстини бироқ.

1963

СЕН БАҲОРНИ СОҒИНМАДИНГМИ

Уйқонгувчи боғларни кездим,
Тошай дедим қирдан изингни.
Ёноғингдан ранг олган дедим —
Лолазорга бурдим юзимни,
Учратмадим аммо ўзингни,
— Сен баҳорни соғинмадингни?

Узоқларда залворли тоғлар
Хаёлимни келдилар босиб.
Кечди қанча интизор чоғлар,
Васлинг менга бўлмади насиб,
Сенсиз мен ҳам, баҳор ҳам ғариб,
— Сен баҳорни соғинмадингни?

Ўнгирларда сакрайди оҳу,
Наъматакда саъва миттижон.
Қорликлардан сипқарилган сув,
Дараларда уради жавлон.
Ниғоҳимдан фақат сен пинҳон,
— Сен баҳорни соғинмадингни?

Мана, бугун наврўзи олам,
Дўстларимга гуллар тутарман.
Қайлардасан, севгили эркам...
Қўлимда гул, сени кутарман,
Умрим бўйи чорлаб ўтарман,
— Сен баҳорни соғинмадингни?

1963

* * *

Мен қувонар бўлсам — сен сабаб,
Ўйга толар бўлсам — сен сабаб.
Мен ўлишни истамасман, йўқ,
Ногоҳ, ўлар бўлсам — сен сабаб.

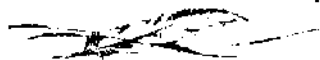
1963

Жўнар бўлдим мен бундан дилтанг,
Йўлларимга қараб қолдинг сен,
Сочинангни тараб қолдинг сен,
О, биламан, баджаҳл отанг,
Остонашта йўлатмас мени,
Ишонмайди сен севган ёрга.
Узоқларга жўнатмас сени,
Кетар бўлсак иккимиз бирга.
Билагузук тақибди отанг
Қўлгинангни боғлаб бир йўла.
Билагузук, бандинг узилсин,
Ёр қўлини қисгандан кўра.
Сен дедингки: «Бўлсайдим юлдуз,
Осмонлардан боқсам-да сизга,
Тушишга йўл топардим, эсиз,
Отам оқ йўл берсайди бизга...»
Тўхта, етар, бир кун отангнинг
Ҳузурига қайтиб келармиз.
Кечир, — дермиз, етмаса, агар,
Учга бўлиб узр сўрармиз.
Бизни ҳеч ким айб этмас, дўстим,
Фамгин бўлмас биздан хотира.
Севгисидан бахт топганларнинг
Бўлганми ҳеч номлари қора?..

1963

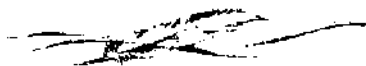

«МУНОЖОТ»НИ ТИНГЛАБ...

Қани, айт, мақсадинг нимадир сенинг,
Нега тилкалайсан бағримни, оҳанг.
Нечун керак бўлди сенга кўз ёшим,
Нечун керак, рубоб, сенга шунча ғам.
Эшилиб, тўлғаниб ингранади куй,
Қайлардан туғилмиш бу оҳу фарёд.
Ким у йиғлаётган? Навоиймикин
Ва ё май куйчиси Хайёммикин, дод!
Етар, эй чолғувчи, бас қил созингни,
Бас, етар, кўксимга урмагил ханжар.
Наҳотки дунёда шунча ғам бордир!
Агар шу муножот рост бўлса агар,
Агар алдамаса шу совуқ симлар,
Гар шул эшитганим бўлмаса рўё,
Сен бешик эмассан, дорсан, табиат,
Сен она эмассан, жаллодсан, дунё!..
Эшилиб, тўлғаниб ингранади куй,
Асрлар ғамини сўйлар муножот.
Куйи шундай бўлса, ғамнинг ўзига
Қандай чидай олган экан одамзод!

1964

* * *

Йўлим бошлар,
Кетарман бир кун
Сендан йироқ, ўзга томонга.
Уй ёнидан ўтаркан, секин
Кўз ташларсан бўм-бўш маконга.
Балки у кун курсида якка
Турган бўлар ўзга бир одам.
Балки у ҳам ётиб тўшакка,
Хаёл сурар эҳтимол у дам.
Балки уни ўхшатиб менга,
Чақирарсан номимни айтиб.
Ишонмассан балки кўзингга,
Балки сўнгра боқмассан қайтиб.
Ёрилмагай ярадай севги
Унда бизни қийнамас тўлиб.
Кўчаларда, ёр эмас, энди
Тўқнашамиз бегона бўлиб;
Наҳот биздан қолмас ҳатто мунг,
Наҳот бўлмас бирор хотирот?
Ишонмайман, муҳаббатдан сўнг
Бегоналик бошланса наҳот?!

1964

* * *

Сен Пушкиннинг севган малаги,
Сен Гёте орзу этган қиз.
Сен Байроннинг ўтлаи юраги,
Сен Гейнени ёндирган юлдуз.
Алишернинг Гулисисан сен,
Сен Лутфийнинг сўлим вазали.
Булбулисан Ҳофиз гулшанин
Ва Хайёмнинг ширин асаи,
Толеимда нозланиб турган
Эй сен, менинг эрка гўзалим!

1964

* * *

Юлдузлар ўтига бардош берурман,
Фазолар тафтига қилурман тоқат.
Ёнингта соғ-омон қайтиб келурман,
Оташ пигоҳингда ёнгали фақат.
Тўлқинлар қутурсин майли, беомон,
Менинг қисматимни кўмолмагай у.
Барибир ёнингта қайтаман омон,
Мовий кўзларингда чўмгали мангу.

1964

* * *

У қўшиқ куйлади ёр шаънига маст,
Шўхчан шеърлар айтди севги номидан.
Ҳаммани кулдирди, қиз эса фақат
Бепарво жилмайиб ўтди ёнидан.

У қўшиқ куйлади ёр шаънига маст,
Йиғлаб, фарёд чекди севги номидан.
Ҳаммани йиғлатди, қиз эса фақат
Бепарво жилмайиб ўтди ёнидан.

У қўшиқ куйлади ёр шаънига маст,
На кулди, на қатра тўқди ёшини.
У куйлади мағрур, қиз бўлса шу вақт
Ҳузурига келди эгиб бошини.

1964

* * *

(«Соя» грамматик достонидан)

Уни кўрсам, қора қуюн қоплар дилимни,
Шунда кимдир йигит номим масхара этар.
Алам билан мен қолгандай тишлаб тилимни

Феруза ёт,
Феруза ёт?!

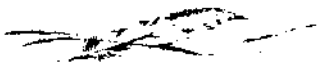
Даҳшат нақадар!

Кўз олдимда турибсан-ку, Ферузам, шу зум
Қайси бир куч ололаркан сени қўлимдан!
Токи танда жоним борким, очикдир кўзим,
Қайси бир куч ажратолар толе гулимдан.

О, агар сен-чи?

Мамнун бўлиб боқсанг-чи сен ўшал тақдирга?!
Унда, наҳот, тенг этсанг-а эр номимни қора бир ерга?!
Нега гавҳар бўлмадинг сен ва ё чакмоқ тош,
Қўлларимга тутиб юрсам кеча-ю кундуз.
Нега севгим айламаган сени бир гултож?!
Бошгинамга қўйиб юрсам кечаю кундуз.
Нега бир тош бўлмагансан, сени авайлаб,
Тил остимга солиб юрсам жонимга жойлаб,
Нега бир тош бўлмагансан?!

1964

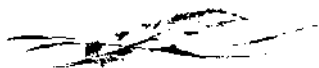

* * *

- Нега мени севмадинг?
- Кўзгинанг юлдуз учун.
- Нега мени демадинг?
- Қошгинанг қундуз учун.

Юлдузи йўққа боқай,
Юлдузим талош бўлур.
Қундузи йўққа боқай,
Қундузим талош бўлур...

1964

АЙРИЛИҚ ҚЎШИҒИ

Асло айрилиқни куйламас эдим,
Умрим ўтса дердим хушнуд, бахтиёр.
Фақат висолингни куйласам дердим,
Не қилиб қўйдинг сен, бевафо дилдор.
Не қилиб қўйдинг сен?! Алвидо демак
Наҳот, шунча осон севган кўнгилга?!
Хайр дейман мен ҳам ва лек ноилож,
Сенинг хотирангни сақлаб мангуга.
Хайр, — дейман мунгли... аммо биламан:
Қалбимдан ширин куй куйларман яна.
Дўстларим севгисин пан давраларда,
Шўхчан висолларин куйларман яна.
Шунда, эй хотирот, заҳар тилингни,
Ширин дамларимга қўшмагин фақат.
Бемаҳал уйғониб, йўқолган ишқим,
Шодумон қалбимни букмагин фақат.
Заҳар қўшма фақат қўшиқларимга,
Мен ширин қўшиқлар айтмоқ истайман.
Кулгу ила мен ҳам шўх давралардан,
Тоғли хаёл ила қайтмоқ истайман...

1964

АЁЛ

Йигитлар мактубин битганда қондан,
Келинлар фироқдан чекканда ёху,
Унинг ҳам паноҳи қайтмади жангдан,
Ўн тўққиз ёшида бева қолди у.

Севгидан етиму умрдан ярим,
Қуриган кўксида ёлғиз беланчак.
Абадий фироқни, ҳайҳот, дўстларим,
Абадий висол деб билди келинчак.

Қақраган лабларда оловли нафас,
Кечалар кечмишин айлади кўмир.
Паришон сочлари ёр кўкси эмас,
Муздайин болишда қолди бир умр.

Йиллар ҳам ўтдилар, ҳамон у ёлғиз,
Мунғайиб термулар ботгувчи кунга.
Эй номард табиат, борми сенда ҳис,
Қайтадан бахт берсанг бўлмасми унга?!

Наҳот ишқ қисмати бунча бераҳм,
Бунчалар буюксан вафо шеваси.
Сенгадир ҳурматим, сенга шарафим,
Қаҳрамон жангчининг содиқ беваси.

Сиз-чи эй, садоқат сатридан нолиб,
Надомат комида қолганлар, айтинг.
Ўзини минг битта бозордан олиб,
Минг битта бозорга солганлар, айтинг.

Шу чўлпон кўзларнинг буюк ҳурмати,
Шу ақиқ лабларнинг рост сўзи дея,
Сўйланг-чи, вафонинг надир қиммати,
Сиз ҳам кутганмисиз бирор сония?!

Баъзида тирноқлар беағи учун
Саҳардан шомгача қилурсиз тоқат.
Бироқ ёрингизни куттали нечун
Тошимас тирноқча сабру қаноат.

Назокат пайтимас, яқинроқ келинг,
Буюк зот қошида айлангиз салом.
Шу содиқ бевага саждалар қилинг,
Шу содиқ бевага айланг эҳтиром.

Ҳатто зеб-зийнатни юлқиб зиёда,
Ҳайкал ҳам қўйингиз бамисли хаёл.
Шундайлар бўлмаса агар дунёда,
Бу қадар муҳтарам бўлмасди аёл.

1965

ЭТАЛИ

Тўлғаниб гул очилар боғларни гулзор эттали,
Боғ сари дилдор чиқар ошиқларин зор эттали.

Боғ сари чиқмас эди, чиқди бу кун у қасд ила:
Йўлида муштоқларин ё йўғу ё бор эттали.

Ногаҳоний саҳни боғдан ҳайқириб чиқди Ҳофиз,
Ул деди, ёйди пари кокилларин дор эттали.

Ёлбориб гуллар деди: — Кирма бу боққа, эй йигит,
Бунга кирганлар кирурлар сочини қор эттали.

Не ажаб, майдон топилса мен учун ҳам деб эдим,
Ўзга бир дилдор билан арузда бозор эттали.

1965

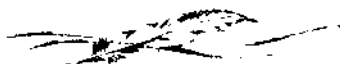

* * *

Ўтипамаң,
Йироқлардан мен
Ҳузурингга соғиниб елсам,
Толеимга кулиб чиққин сен,
Қувончингни яширма ҳеч ҳам.

Узоқларга отлансам яна,
Сафар тўнин кийсам эрта-кеч,
Ўтинаман, эркам, ўшанда
Дариг тутма кўз ёшингни ҳеч!

1965

МУҲАББАТ

Ҳаёт мендан аямади неъматларини,
Не истасам берди доим, ҳеч бир тонмайман.
Фақатгина бир ғам ўртар юракларимни,
Мен муҳаббат тақдиримдан мақтаполмайман.
Болаликдан ўтиб мен ҳам, бўй етиб секин,
Гоҳо пинҳон, гоҳо асов дарёдай тошиб,
Бир ёш йигит севганчалик севдиму, лекин
Бошқалардай толе менга бўлмади насиб.
Кўнгиш шишам бир сўз билан қолганда дарз еб,
Қаламимдан илк мартаба тўкидди ғамлар.
Сен бўлмасанг дунё ўзи менга надир, деб
Ичдим ҳатто талай-талай шеърини қасамлар.
Ўртар экан ҳамма нарса, йўқ экан турғун,
Ҳатто севги неларгадир бўларкан таслим.
Бугун ҳаёт нималиги, севги йўриги —
Бари маълум, ҳаммасига етади ақлим.
Юрагимда севги изи топилмас асло,
На бир афсус, на бир алам чиққайдир ундан.
Шоир сатрин такрорлайман секин, бепарво:
«Қайтмас энди, умид қилма кетган тўлқиндан...»
Сокингина бўлиб қолган юрагим шундоқ,
Ўтирмайман у кунларни сўкиб, қоралаб.
Энди менга бари бирдир, дейману шу чоқ,

Ўзга оташ ахтараман ҳаёт оралаб.
Ёлғиз туриб юлдузларга боқаман гоҳи,
Ё ўзимча туш кўришнинг сирин ўйлайман.
Кайфиятим кўтарганда, тушса нигоҳим,
Тўғри келган ҳар нарсани шеър деб куйлайман.
Баъзан узоқ қишлоқдаги кекса онамга
Юбораман маънисини йўқ, пала-партиш хат.
Ҳамма нарса гоҳи эрмак туюлар менга,
Ҳамма нарса гоҳи осон кўринар фақат.
Баъзан эса ўз-ўзидан кетаман тўлиб,
Титрайман ҳам оҳанглари тинглаб жимгина,
Ўртоқларим ўраб олар юпатмоқ бўлиб:
— Айтгин, ахир, нима сента етишмас, нима?!
Йўқ, йўқ, ҳаёт аямади неъматин мендан,
Тўрт мучам соғ, дўстларим бор ҳавас қилгулик.
Нолигайман на келажак, на ўтмишимдан,
Иродам бор — келса агар бирор кўргулик.
Фақатгина бир куч бордир, фақат угина
Зор йиллатар, қилолмайман мен унга тоқат.
Ҳаётимда чақнамайсан фақат севгина,
Толеимда сен бўлмадинг, бахтли муҳаббат.
Кимга шошай, кимни қўмсаб, кимга сиғинай,
Фариштам, деб оқ ювибу оқ тарай кимни?
Кимни Лайлим, Шириним деб, бахтим деб атай,
Ҳаётим, деб чўққиларга кўтарай кимни?!
Йўқ, йўқ, ўтган муҳаббатни қўмсамайман ҳеч,
Нима керак кулни титиш, бўлмаса учқун!
Наҳот қайта севолмасам! Наҳот энди кеч!
Наҳот энди кўнгила узсам севгидан бутун?!
О, қалбимга сен ҳам ошно бўлсайдинг, севгим,
Айрилиқмас, висол куйлаб қолсайдим ғамда.
Ҳар қандайин аянчни ҳам улуғлар эдим,

Мен ўзимни бахтли дердим ҳар қандай дамда.
Йиғласам-да кулар эдим мағрур ва осон,
Севгим билан зарб берардим ҳар қандай вамга.
Яна қайта севарманми? О, гар севолам,
Майли, ҳаёт, бор-йўрингни ташла елкамга.
Ромеодай ўлимга ҳам тайёрман у кез,
Қотиллик ҳам қилай, майли, Оттелло монанд.
Фақат сен кел, юрагимда армон бўлган ҳис,
Сенсиз ҳаёт пуч бир нарса, эрмак, омонат...

1965

* * *

Кўндан кутган эдим орзиқиб, мана,
Булуллар тарқалди тўкишиб кўз ёш.
Хаёлим осмондай ёришди яна,
Ёруғ кунларимдай порлади қуёш.
Шошқин дарёларнинг зангордир лаби,
Шамоллар ўйнайди йироқ-йироқда.
Юргил, сайр этайлик, юргил, малагим,
Дунё ташвишлари қолсин узоқда.
Кўряпсанми, қандай яшармиш олам,
Бепарво гўдақдай жилмаяди жим.
Гўдагим, бу чирой қайтмайди ҳечам,
Қайтмагани каби менинг ёшлигим.
Бугун бош устингда яшнаган япроқ
Шовуллаб тўкилар эрта пойингга.
Бу учқур йўловчи солмайди қулоқ
Сенинг илтимосинг, сенинг раъйингга.
Хазонли августнинг бирор оқшоми
Уни кўрарсанми тушингда тақрор?!
Майлига, ўзгадир кузнинг илҳоми,
Бугун-чи кўз ташла: атрофда баҳор!
Қани, қўлгинашгни бергил жимгина,
Шу масъум йўлчиға қўяйлик ихлос.
Шоирлар алдайди бизни, жонгинам,
Баҳор доим эмас, уч ойдир, холос...

1965

* * *

— Хайр энди...

Қалбимда бир видо қолди,
Хайр энди, сен кетдинг, бегуноҳ оху.
Бугун сен қайдасан? Қайларда қолдинг?!
Бугун бош устингда кимнинг паноҳи?!
Сени кеч тошгандим, эрта йўқотдим,
Қаррагин, лойиқман сенинг қаҳринга.
Ўзгалар қалбида қадр уйғотдим,
Бироқ етолмадим ўзим қадринга.
О, инсон қисмати, бунчалар чигал,
Бунчалар хилма-хил фоже ва аза.
Қисматим, ўзимман гуноҳкор бу гал,
Наҳот, гуноҳкорга қўшиқдир жазо?!

— Хайр энди...

Қалбимда бир видо қолди,
Хайр энди, сен кетдинг, бегуноҳ оху.
Бугун сен қайдасан? Қайларда қолдинг?!
Сен бугун кимларнинг масъум ҳамроҳи?!
Қайси бир одамнинг бахтига ёрсан,
Очидими сенга толе дарчаси?!
Бугун сен кимларнинг меҳрига зорсан
Менинг юрагимнинг мажруҳ, парчаси.

1965

* * *

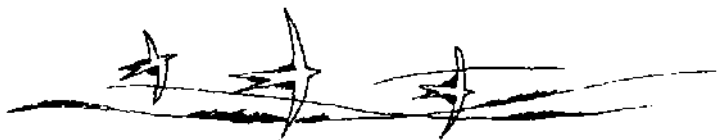
Чувалади ўйларим сенсиз,
Хаёлимга тароқ ургайман.
Менинг қўлим етмаган юдуз,
Тушларимда сени кўргайман.

Балаңдасан тоғлар қоридан
Чақирасан мени илгари.
Ёлбораман арвоқ ортидан
Интилувчи Ҳамлет сингари.

Маҳшаргача, майлига, кетай.
Кетай, майли, бўлиб овора.
Сени сўраб қўймаса нетай
Ерда қолган севги бечора.

1966

* * *

Ёмғирли кун эди,
Атроф жим, сокиг,
Маъюс кўзларингга боқардим сармаст.
Секин шивирладинг: — Боқмагил, йигит,
Севгинг менга янгилик эмас...
Ёмғир ҳам тинмади ўша куни ҳеч,
У ҳам қуволмади кўздан хобингни.
Совук, рутубатли хонамга шу кеч
Олиб қайтдим изтиробингни.

Тунда ҳам жимгина ёш тўқди осмон,
У менинг ҳолимга йиғлар эди, бас!
Бас, дўстим, мени деб чекмагил фиғон,
Сенинг кўз ёшинг ҳам янгилик эмас.

1966

МЕН СЕНИ КУЙЛАМОҚ ИСТАЙМАН

Оқ шеър

Мен сени куйламоқ истайман,
Сенинг юзларингни куйламоқ истайман,
Сенинг кўзларингни куйламоқ истайман.
Юзларким, малаги афсонада йўқ,
Кўзларким, жаннати ризвонада йўқ.
Мен сени куйламоқ истайман,
Аммо шундай куйласамки,
Йиртилиб кетса овоз пардаларим...
Мен сендан бўсалар олмоқ истайман:
Аммо шундай бўсаларким —
Тирқираб қон оқса лабларимиздан,
Зотан, одамлар севгисини ҳам
Алами, нафрати, қувончи каби
Ҳайқириб, ҳайқириб очиб ташласин.
Истайманки, наъра тортсин чақалоқлар ҳам,
Ўлиқлар ҳам тинч ётмасин қабрларида.
Мен ҳамма нарсани буюклигича кўрмоқ истайман
XX аср одамларида.
Зотан, бу аср
Ҳар қандай чекланиш, ҳар қандай қуликни
Итқитиб ташламоқда ўз елкасидан...
Бу асрнинг талаби оддий ва содда:
Юрагинг буюрган ҳар қандай гапни,

Тилагинг булорган ҳар қандай гапни
Ҳеч кимдан тортинмай ўртага ташла,
Бўвзингда қолмасин овозинг асло!
Мен шу асрнинг бир митти фарзандиман,
Мен унинг бутун қўлолигини,
Бутун нозиклигини,
Бутун совуқлигини,
Бутун ҳароратини
Сенинг шу гунчадек нозик лабларингда
Жо қилмоқ истайман, севгилим...

1967

* * *

Қўйғил, у кунларни эслатма менга,
Қалбимни ёқмасин бу хазон фаслинг.
Энди бегонаман, жонгинам, сенга,
Энди бегонадир менга ҳам васлинг.
Гоҳида севиниб, гоҳи ғамдадир
Ишқ узра ёзардим мен эркин қанот.
Билмайман қайси кун, қайси дамдадир,
Менинг қисматимга чанг солди сайёда,
Унинг қўлидадир бу кун имконим,
Бу кун ҳамроҳимдир гўзал изтироб.
Қўйғил, у кунларни эслатма, жоним,
Қўйғил, юрагимга сен берма азоб.
Ўзгалар юзимга боқса ҳам ҳайрон,
Фақат сен томоша қилма ҳолимни.
Фақат сен шеъримни севма ҳеч қачон,
Фақат сен ҳимоя қилма номимни.
Дариф тут ишваю назокатларинг,
Фақат сен юзимга боқмагил кулиб.
Ҳайҳот, энди барча илтифотларинг
Менга туюлади масхара бўлиб.

1967

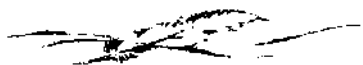

СЕВГИ ЎЛИМИ

Ёмғир тинмай ёрди кун бўйи,
Ёмғирли кун каби эзилди дардим.
Яйдоқ кўчаларда жим юрган кўйи
Сенинг изларингни ахтардим.
Уфқларда эса аччиқ бир туман
Менинг кўзларимга қуярди заҳар
Увишган қалбимни сокинлик билан
Эзар эди бўм-бўш бу шаҳар.
Энди сен тутмассан асло кўлимни,
Ўтган севгим учун очмассан аза.
Оҳ, қандай ўлим бу севги ўлими,
Унга на қабр бор ва на жаноза.

1967

ОҲУ

Маконинг бўлибди тоғлар ораси,
Сенсан гўзалликнинг асли, сараси.
Маънос юрагингда ишқнинг яраси,
Сен ҳам ошиқмисан ёки, оҳужон.

Даралар қўйнида нени истарсан,
Нечун доим ғамгин, доим мустарсан.
Лағиф шижоатинг қайга қистарсан,
Сен ҳам ошиқмисан ёки, оҳужон.

Йўқ, сен ахтармассан тоғлардан макон,
Ва на гўзаллигинг учун шуҳрат-шон.
Сайёд жабри сенга бермайди имкон,
Сен ҳам ошиқмисан ёки, оҳужон.

Қўй, жоним, кўзларинг тўлмасин ёшга,
Тонгда оёгинг қўй балад бир тошга.
Сени қуёш ўзи кўтаргай бошга,
Сен ҳам ошиқмисан ёки оҳужон.

1967

* * *

Севгидан сўйлардинг у кун энтикиб,
Сўйлардинг висолнинг яқин келишин.
Мен бўлсам кўзимни қайгадир тикиб,
Ўйлардим дунёнинг савдоли ишин.

Бугун-чи, бир ўзим, юрибман танҳо,
Севги ҳам, висол ҳам бўдилар абас.
Барчаси мангуга тарк этди, аммо
Фақат ўша ўйлар тарк этган эмас.

1968

БУ КУН

Баҳки, ишқ саҳросида қолдим беишқ танҳо бу кун,
Чиқма, Қайс, оҳим билан ёнмоқда бу саҳро бу кун.

Чехрай заррин сира кўрмакка ҳожат қолмади,
Шамс нарвони уза ағёр эрур пайдо бу кун.

Шарҳи дил этмай туриб рад этди ёрим, бўйлаким
Қисмат омин айтди, айтмай зарра бисмилло бу кун.

Нун лабинг узра сокин қолди ҳилолдек ҳолатим,
Ҳарф ўйин айлай десам, ўзга эрур имло бу кун.

Бағри қонлар бирла ёрнинг зарра дарди йўқ, не тонг,
Иблис ила кўкда ҳам машғул эрур олло бу кун.

Чархи кажрафторнинг шеваси доим шул экан,
Васл уйида ғайр эли айлаб юрар ялло бу кун.

Ёр висоли толеингда бўлса, Абдулло, агар
Сенга парво қилсалар ҳам қилмагин парво бу кун.

1968

БАҲОР КУНЛАРИДА

(Ҳазил)

Баҳор чоғи эди,
Шод эдик жуда.
Бора дилдор билан айладик висол,
Жилмайиб юрардик ҳуда-беҳуда,
Худди китобларда ёзилган мисол.

Бирдан гумбирлади момақалди роқ,
Ҳавонинг авзойи бузилади, не ҳол?
Ёмғир ҳам шариллаб қўйди-ку шу чоқ,
Худди китобларда ёзилган мисол.

Бир зум ёмғир ичра қолдик иккимиз,
У менинг кўксимга бош қўйди беҳол.
Чўмдик аллақандай ҳисларга ҳам биз,
Худди китобларда ёзилган мисол.

Йўқ, энди китобга ўхшамади ҳеч,
Қурғур ёмғир биздан кетибди қулиб.
Икков икки ёнга тарқалдик шу кеч,
Менинг белим оғриб, у тумов бўлиб...

1968

КЕТМОҚДАМАН

Яхши қол, эй, дилбарим, дилда қадар, кетмоқдаман,
Ишқ аро энди ҳолим зеру забар, кетмоқдаман.

На ишончу на қувончу на кўнгилдан очма гап,
Барчасидан ушбу кун йўқдир самар, кетмоқдаман.

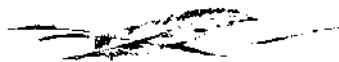
Мен қуёш юзлимга деб, тун-кечалар бердим юрак,
Оқибат отганда гонг қондир жигар, кетмоқдаман.

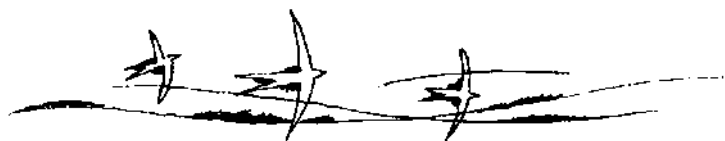
Неча кунлар ўтди, лекин сўрмадинг ҳолимни бир,
Охирида ҳол сўраб келсанг магар, кетмоқдаман.

Келганимда дедиларки, бу йигит кони зарар,
Кетмагимдан, охир айт, борми зарар, кетмоқдаман.

Билмадим, ҳеч бормикин асли дардимга шифо,
Хаста бу Абдуладан олгин хабар, кетмоқдаман.

1968'

* * *

Ёндиму ва лекин ҳижрон тунида
Сенга аҳволимни этмадим баён.
Сокин кечалари кўзим ўнгида
Мунис қарашларинг бўлди намоён.

На сен назар қилдинг ҳолимга бир бор,
На мен айта билдим сенга бирор сўз.
Шундай ўтиб борар умримиз бекор...
Орамизда сарсон бир жуфт қора кўз.

1969

ИЛК СЕВГИ

Оддий машинани кўrsa болалар
Ҳайратта тушишни қанда қилмайди.
Олис-олисларда улкан кемалар
Учиб юрганини улар билмайди.

Биз-чи, дунё ишин биламиз андак,
Оила қурамиз, бола кўрамиз.
Лекин машинага боққандай гўдак,
Ҳамон илк севгини эслаб юрамиз.

1969

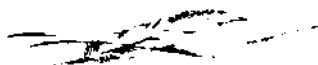

* * *

Оҳ, ўтган у кунлар қайтмагай зинҳор,
Ўчган муҳаббатнинг ёнмоғи душвор.
Нигоҳинг қадама қароғимга сен,
Унда тўкилмаган кўз ёшларим бор.

1969

ИЛТИЖО

Юзларингни майлига яшир,
Керак эмас, нозлар, имолар.
Гўзаликнинг қошида ахир
Чўкка тушган қатго худолар.

Кимга фойда беҳуда жунун
Ва дунёга гавго солишдан.
Айрилиқдан қўрқмасман бу кун,
Мен қўрқаман севиб қолишдан.

1970

ҲАВАС

Баҳор осмонида чақнаса чақин
Кўксингдан отилар оловли нафас.
Эй, сен, жавон шоир, ўспирин оқин,
Ўтли юрагингга қилурман ҳавас.

Кўқда юдуз эмас, у сираи қўшиқ,
Интизор йигитнинг чашмига сингган.
Муҳаббат дардига мубтало ошиқ,
Сенга ҳавас билан боқурман чиндан.

Беланчак бошида ўйнар парча нур,
Жажжи чақалоққа бор дунё абас.
Шу парча шуълада кўрдинг не сеҳр?!
Гўдагим, мен сенга қилурман ҳавас.

Лочин юрақдир бу — яшиндай шахди,
Ғаддор қояларга ургувчи қанот.
Сенга ҳавас билан боқурман, рости,
Ўлимга тик кўксин тута олган зот.

Бахтлидир, қай қалбда ёниқ нур, зиё,
Бахтлидир, қай қалбда ёниқ ҳаяжон.
Шу сабаб дастида бўлса ҳам дунё,
Ўтли ёшлигини қўмсайди инсон.

1974

* * *

Ғаним бўлолмасмиз иккимиз сира,
Дўст ҳам бўлолмасмиз балки ҳеч қачон.
Балки эмасдирсан сен ҳам боқира,
Балки эмасдирман мен ҳам покдомон.

Иккимиз учун ҳам ёлғиз шу офтоб,
Иккимиз учун ҳам ягона замин.
Мен ҳам сенинг учун битмадим китоб,
Сен ҳам шуҳратимни этмассан таъмин.

Кимга нима керак? Нечун сохта шон?
Нечун мангуликдан беҳуда талаб?
Ахир иккимиз ҳам сўнг манзил томон
Кетмасмиз дунёнинг юқин орқалаб.

1974

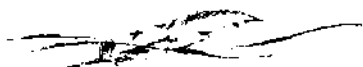

* * *

Ҳаддим борми сизга бир сўз демакка,
Ҳатто узр айтмоққа сизарми ҳаддим?
Сизнинг ҳуснингизга боққали якка,
Қанча савдоларни бошдан ўткардим.
Сизга икки олам борича нисор,
Сиз икки оламдан баландсиз мутлақ,
Сизга фақатгина термулмоқ даркор,
Сизга фақатгина лозим сизинмоқ.

1975

* * *

Сен борсан — мен учун бу ҳаёт гўзал,
Сен борсан — мен учун дилбар коинот.
Сенсиз қолар эдим зулматда тугал,
Сенсиз қолар эдим буткул бемурод.

Сенинг висолингда умрим яширин,
Чечаксан, мен учун асло сўлмассап.
Шу қадар дилбарсан, шу қадар ширин,
Афсус, шундайлигинг ўзинг билмассап.

1975

* * *

Ошиқни тасвирлай дегандим бирров,
Беҳуда ишни қўй дедилар дарров,
Уйқуда сўзлаган кимсадек ошиқ,
На ўзи тушунгай, на уш биров.

1975

ҒАЗАЛ

Бу ишқ сиррин китоб этдинг, китобинг ичра мен борман,
Ўқурман деб хитоб этдинг, хитобинг ичра мен борман.

Ярашгайдир, ажаб, сенга ажаб нозу таманнолар,
Кетурман, деб шитоб этдинг, шитобинг ичра мен борман.

Юзинг ҳажри билан оққап лаболаб чашим селобин —
Ичурман, деб шароб этдинг, шаробинг ичра мен борман.

Умид узгил, дединг ошиқ, муҳаббат риштасин узгум,
Узурман, деб азоб этдинг, азобинг ичра мен борман.

Қаён қолди ўшал сўзким муҳаббат кўшқини, эй ёр,
Тузурман, деб сароб этдинг, саробинг ичра мен борман.

Дилимда қолган ушбу ҳар на манзил кулбаи ишқни —
Бузурман, деб хароб этдинг, харобинг ичра мен борман.

Муҳаббат гулшани ичра олиб Абдулланинг қалбин,
Чалурман, деб рубоб этдинг, рубобинг ичра мен борман.

1977

ВИСОЛ

Қора денгиз шеъри

Сира кўз ўнгимдан кетмас ушбу ҳол:
Қоя теппасида ёнарди ялов.
Ҳарир либосини ечди-ю, дарҳол
Денгизга ташланди бир парча олов!

Бу не қисмат эрур? Бу не фалокат?
Бундайин висолга борми ҳеч чора?
Билмай не қиларин, тўлғаниб фақат,
Уҳ, тортиб юборди денгиз бечора...

1978

(Ҳазил)

Оқ қоғоз, юзингга сирим айтаман,
Мени бу сафар ҳам тинглагил, дўстим.
Кеча битта ўзим сайр этиб чаман,
Бир гўзал дилбарнинг домига тушдим.

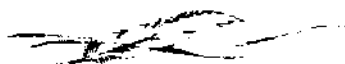
Оқ қоғоз, оқ қоғоз, сенинг юзингда
Қанча гўзалларнинг тасвирлари бор.
Аmmo минг йил ўтиб, келиб ўзингга
Бундай гўзал юзин кўрмабсан зинҳор.

Турардим қошида беҳис, бебабон,
Андиша босарди елкамдан оғир.
Нетай, шеър бағишлаб қизга ўша он,
Байт айтдим ўзимни тутолмай охир.

У мени тинглади мисли нилуфар,
Ақиқ лабларида тер шабнам эди.
Лекин қайрилди-ю, шоир бўлсанг гар,
Шеърингни қоғозга бориб айт, деди.

Оқ қоғоз, юзингга сирим айтаман,
Мени бу сафар ҳам тинглагил, дўстим.
Кеча битта ўзим сайр этиб чаман,
Бир дилбар гўзалнинг домига тушдим...

1979

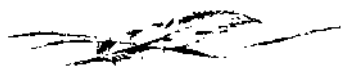

АЁН БЎЛГАЙ

Агар ёринг хиром этса,
 Саболардан аён бўлгай,
Такаллуми чаман берган
 Садолардан аён бўлгай,
Агар ёринг қуёш бўлса,
 Анга асло боқиб бўлмас,
Камолингми, заволинг ё —
 Самолардан аён бўлгай.
Агар ёринг ҳусн шоҳи —
 Ўтар бўлса шаҳарлардан
Гузарларда қолиб кетган
 Гадолардан аён бўлгай.
Агар ёринг жафокордир,
 Жафокор, деб, отин айтма,
Унинг асли ўзинг чеккан
 Жафолардан аён бўлгай.
Агар ёринг садоқат деб
 Сенга қўнғил қўяр бўлса,
Куйиб ағёрларинг, бахти, —
 Қаролардан аён бўлгай.
Агар ёринг муҳаббатни
 Ниҳон сақлар, гумон этма,
У бир ганждир, бироқ ҳадди
 Адолардан аён бўлгай.

Агар ёринг бўлиб Ширин,
Агар ўзни десанг Фарҳод,
Қиёсинг чин ва ё лофдир,
Вафолардан аён бўлгай.
Агар ошиқсан, Абдулла,
Қаноат қил сабр бирла,
Надур ҳолинг — сенга боққан
Балолардан аён бўлгай.

1979

* * *

Бунчалар камолот, айт-чи, кимда бор,
Кимда бор бунчалик латофат, ҳусн.
Шу чирой, шу ишва, шу ноз, шу виқор,
Бахтиёр жуфтингга муборак бўлсин.

Севганинг қалбида, билмам, қай ният,
Демасман, шаънингга шеърлар битсин деб.
Сени яратқандир асли табиат
Бир шоир ҳажрингда куйиб ўтсин деб...

1979

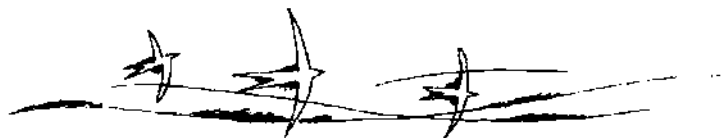

СЕН ҚАЙДАН БИЛАСАН

Сен қайдан биласан,
Балки юлдузлар
Менга сирларини
Сўйлаётгандир.
Сен қайдан биласан,
Балки бу кўзлар
Унсиз бир кўшиқни
Куйлаётгандир.
Сен қайдан биласан,
Балки кенг олам
Шу мўъжаз қалбимга
Бўйлаётгандир.
Сен қайдан биласан,
Балки мени ҳам
Кимдир қайдадир жим
Ўйлаётгандир...

1980

РАНГЛАР

(Иринага)

Қачондир Шимолнинг ошпоқ қоридан,
Сени яратганди зукко табиат.
Кўзингга ранг берди осмон қаъридан,
Шул сабаб мовийдир бу кўзлар беҳад.
Сунбул сочларингни яратган чоғда
Заъфарон шафаққа бўяб олди у.
Боқиб лабларингга, ўзи ҳам доғда,
Қонталаш бир рангни бера қолди у.
Роса пардоз қилди табиат тўлиб,
То ойдин ранглари тортгунча хира.
Барча ранг устидан қўриқчи қилиб
Қора Отеллони яратди сўнгра.

1981, Москва

* * *

Сенга бу дунёнинг гули, неъмат,
Сенга, эй қай бир дам яралган санъат.
Сенга ошуфта бу дилнинг раббати,
Сенга оҳиста бу арзи муҳаббат.

Йиллар ўтиб кетмиш, қаёқда эдинг,
Қайси гулшанларда яшардинг, армон.
Хазонли бу боққа нечун ҳам кирдинг,
Нечун хаста дилга солдинг валаён.

Собит эсам-да, гар тополмасман эп,
Қаршимда осмонни даст қила қолдинг.
Сен ўтган дунёга қайдан йўл топиб,
Кечмиш бир инсонга қасд қила қолдинг.

1982

* * *

Сен узоқ яшайсан,
Ҳаммадан зиёд.
Ҳали тойчоқларинг ўйнаб юрибди.
Мени-чи, шум ажал эшиқда, ҳайҳот,
Эгарланган отдай кутиб турибди.

Сен балки бахтлисан,
Умрингда кўклам,
Тунлар ранг олади ҳали сочингдан.
Мен-чи, назарингда ёвқур бўлсам ҳам
Бир кунда тўрт фасл кечар бошимдан.

Юз йил яшаб ўтар дунёдан биров,
Фурсат манглайига соломмас излар.
Йўқ, йўқ, йиллар эмас умрга зғов,
Уни емиради беомон ҳислар...

1982

* * *

Раво кўр, юзингда бир хол бўлайин,
Кўрсат ағёрингни, завол бўлайин.
Каттакон тўй қилиб новора чалгин,
Тўйингда сув ташиб ҳаммол бўлайин.

1984

* * *

Офтоб ботиб кетди, эгилди бошим,
Юлдуздек сочилди кўзимдан ёшим.
Ҳажрингда бағримни ерга берурман,
Тун бир лаҳад бўлса, ой қабр тошим.

1984

КҮНГИЛ

Мендан кўнгил уз, дейсан,
 Қандоқ қилиб узурман.
Сендан кўнгил узган чор,
 Хазон каби тўзурман.
Тош каби ё кўчгайман,
 Товларимни айлаб тарк,
Қуш каби ё учгайман,
 Бовларимни айлаб тарк.
Ё денгизсиз қайиқдай
 Қолиб кеттум узлатда,
Карвонидан адашган
 Кимса каби кулфатда.
Ё ўт тушган дарахтдай
 Ич-ичимдан ёнгайман,
Сен бўлмасанг, муҳаббат
 Каббасидан тонгайман.
Мендан кўнгил уз, дейсан,
 Қандоқ қилиб узурман,
Қандоқ қилиб бу кўнгил
 Иморатин бузурман.
Ўзингга ҳам, азизим,
 Раҳм этсанг-чи бир қадар,
Не бўлурия билмассан,
 Сендан кўнгил узсам гар.
Ўйлайсанки, бир тараф
 Омон қолур, соғ қолур.
Узилган ул жойда ҳам
 Чандиқ қолур, доғ қолур...

1986

ТҮЛИН ОЙ

Кексайган ҳилолим, эй сен, тўлин ой,
То ҳануз бузурсан ҳаловатимни.
Ёдимга солурсан энди, хойнаҳой,
Сочлари оқарган муҳаббатимни.

Йилларим кечдилар едирим мисол,
Ғунчалар бағрига хаёлдай индим.
Энди-чи, толиқиб, ҳорғин ва беҳол,
Ғорларга бекинган шамолдай тиндим.

Билмадим, қайдадир ётар сарғайиб,
Оташин ҳисларим ўралган дафтар.
Қайсидир гўшада бўлмишдир ғойиб,
Бир замон қўлимдан учган у каптар.

Энди висол ўзга, ўзгадир фироқ,
Тўлин ой, ўтинчим ёдингда тутгин.
Бизнинг томонларга йўлинг тушган чоғ,
Менинг кулбамга ҳам мўралаб ўтгин...

1986

СИЗНИ УЧРАТГУНЧА

Қай фурсат мен сизни кўрдим баногоҳ,
Энди зарра ҳижрон дилимни вашлар.
Бунча ярашмаса ўзингизга, оҳ,
Мунис табассуму маъюс қарашлар.

Ҳеч кимни ҳайратга солмас ҳеч қачон,
Менинг ёнингизда йўғим ё борим.
Ё фалак, шунча йил кезибман сарсон
Сизни учратгунча, эрка дилбарим...

1986

НОМА

Биз томонга, эй, нигора, не бало, бир келмадинг,
Кўзларимга бўлди дунё тим қаро, бир келмадинг.

Кипригинг ўқ, тийғи лашкар, шул сабаб садпора дил,
Устига-устак ярадди минг яро, бир келмадинг.

Менга-ку лутф айламабсан, ўзгалар ҳам ноумид,
Аҳли ағёр ҳам бўлибдир, бас, адо, бир келмадинг.

Субҳидамда учди оҳим кавкабистонга қадар,
Келди-ю, тубсиз фалаклардан садо, бир келмадинг.

Сен назар солган чечаклардан ари бол эмса гар,
Айлар эрдим кўзга гардиш тўтиё, бир келмадинг.

Бояларимда саъва хомуш, қумрилар ҳам гангу лол,
Гуфтигўни ўргатурга сен — гўё, бир келмадинг.

Бағритошсан, хаста айлаб, ҳам йироқ кетдинг нечун,
Тибда дерлар гоҳи дардага тош даъво, бир келмадинг.

Сенга турфа шеър битибман, йўл қарар Абдулламан,
Яхшиямки, нома бордир ишқ аро, бир келмадинг.

1987

* * *

Тақдир йўриғидан розиман минг бор,
Менга дуч айлади сени эй, нигор.
Кўзингда поёнсиз умримни кўрдим,
Сенсиз бир лаҳзанинг ўтмоғи душвор.

1987

* * *

Йирок бўл ҳасратдан, мунгдан, кўз ёшдан,
Шаънингга отилган таънадан, тошдан.

Мағрур турсанг агар, мағрур дегайлар,
Мутелик изларлар феъли ёввошдан.

Юпанч тошолдингми, дунёга келиб,
Устоз ё шогирддан ёки тенгдошдан.

Қашқир тўдасида қолган бир отсан,
Туёғинг синмаса басдир, бардошдан.

Фақат муҳаббатга топингил, эй қалб,
Сен меҳр кўргайсан ўшал қуёшдан.

Ахир боболар ҳам демишлар қадим:
Муҳаббат яратган дунёни бошдан.

1987

* * *

Баҳор келаётир,
Тоза, мусаффо.
Мовий кенгликларда ўйнайди шамол.
Даралар қўйнида зангор бир ҳаво,
Туманли шаҳр ичра ётмоқлик малол.

Қоялар кўксида шодмон, беқайғу
Оний умри билан солланар чечак.
Баҳор — энг покиза шаббодадир бу,
Баҳор — энг тоза бир шамолдир демак.

Кенгликлар бағрига ураман ўзни,
Кўзимга кўрингай дилбар диёрим.
Гўдак нафасидек юпатар юзни
Қиш бўйи интизор кутган баҳорим.

Баҳор-ку ўтади шамолдек шитоб,
Майли ўтажак у ва ўтар бўлсин.
Азизим, умрингда ҳаво бўлсин соф,
Умринг шамоллари муаттар бўлсин...

1987

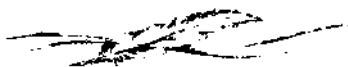

* * *

Гар муҳаббатнинг ҳаётда турфа хил бозори бор,
Ошиқ аҳли лек муҳаббатта етишмай зори бор.
Узма кўнгила гарчи ҳижрон хор этар бир зум сени,
Гул тиконсиз бўлмагай, ҳар бир чаманнинг хори бор.
Муз каби теккай дилинга гар жафо этса санам,
Яшнагай водий уза билки булутнинг қори бор.
Ошиқ аҳли ичра ўзни доимо мардона тут,
Ишқига восил бўлур қайда йигитнинг нори бор.
Айб эмасдир гар муҳаббат шаънига айтсанг қўшиқ,
Бахтайдир, кимнинг муҳаббатта сазовор ёри бор...

1987

МАЛАК

Нечун ўғирладинг ўйу фикримни,
Нечун хаёлимни айладинг сарсон.
Энди мен билмасман борар еримни,
Энди туйғуларим қолди саргардон.

Сени кўргандайман тушимда фақат,
Учиб ўтгандайсан мисоли юдуз.
Самовий мўъжиза, илоҳий талъат,
Тенги йўқ бир малак, қошлари қундуз.

Насиб этармикан бирор кун висол,
Насиб этармикан тутмоқ қўлингни.
Ва ё ношуд қолган мунажжим мисол,
Пойлаб ўтарманми қайтар йўлингни...

1988

БЕГОНАЛИК

Ёй ўқи камондан қочади йироқ,
Тоғлардан қочади дарё ва булоқ.

Булуллар бағридан қочади ёмғир,
Сукунатдан қочиб шамоллар санғир.

Нафис чечакларнинг хушбўй атри ҳам
Гунчалар қўйнидан қочар дамодам.

Гар гўлқин бўшлиққа қучоғин очар,
Ваҳший қояларга бош уриб қочар.

Бургут панжасини ердан узган он,
Товушқон қочади бутазор томон.

Огоҳ бўлсанг агар олам сиридан
Дунёлар ҳам қочар бири-биридан.

Шу тахлит яшайди буюк коинот,
Манзилин тополмас идроксиз ҳаёт.

Бироқ йироқ тушса инсондан инсон,
Бу қолнинг шарҳига не дейсан, эй жон!

Она фарзандига қучоғин очса,
Фарзанд-чи, онадан минг фарсаҳ қочса.

Қочса бир-биридан ўвил ҳам падар,
Ёдини унутган телбалар қадар.

Дўстлар бир-биридан қочсалар зимдан,
Бош олиб кетгудек шаҳри азимдан.

Бирлашса ёвузлик, турфа иллатлар,
Қочса бир-биридан элар, миллатлар.

Қовушмаса инсоф, эзгулик, сабот,
Мен бунинг сабабин билмасман, ҳайҳот!

Тафаккур башарга гарчи яловдир,
Нечук одам қавми одамга ёвдир.

Жавоб берар бунга на ер, на осмон,
На Будда, На Зардўшт, На инжил, Қуръон.

Энди бандаларга ўзинг қил шафқат,
Эй олий жозоба — Сирли Муҳаббат!

1989

ЮРАГИМНИНГ ТУБИДА БИР НОМ

Юрагимнинг тубида бир ном,
Такрорлайман оҳишта:
Ниятинга етиб юр мудом,
Кўз тегмасин сенга, Шоҳишта.

Мен шоирман, фориф қил айбдан,
Баён этсам кўнгил майлини.
Ажаб эмас, Алишер ғайбдан
Кўрган бўлса сенда Лайлини.

Исмин ёзса чакнасин қалам,
Босган изинг гулларга тўлсин.
Сенингдайин парирўй санам
Бир Мажнунга муборақ бўлсин.

Юрагимнинг тубида бир ном,
Такрорлайман уни оҳишта.
Ниятинга етиб юр мудом,
Кўз тегмасинг сенга, Шоҳишта.

1990

МУҲАББАТ

Ҳар мўмин дилида бир орзу фақат,
Ҳар дамда ўйида Маҳшарнинг куни.
Аллоҳ гуноҳларин қилиб мағфират,
Зора ноил этса жаннатга уни.

Туилари мени ҳам чулғайди хаёл,
Ўзинг ёрлақагин мени ҳам, ё Рабб.
Сенинг васлинг гарчи энг олий висол,
Раҳм этгил ва лекин ҳолимга қараб.

Менинг ҳам тилагим ол инобатга,
Қовушгир орзулар олами билан.
Расулуллоҳ демиш: Киши жаннатга
Киргайдир севикли одами билан.

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙНИНГ СЎНГГИ САБОҒИ

Бирингиз Отабек, бирингиз Кумуш,
Доим яшнаб турсин севгингиз бори.
Ҳақиқий муҳаббат билмасин сўлиш,
Устоз Қодирийнинг бу илк сабоғи.

Адиб юрагида аламлар қат-қат,
Лекин биттаси бор, ўчмасдир доғи:
Жонни тик озодлик йўлида фақат,
Бу эса устознинг сўнги сабоғи.

1994

* * *

Ачинма, шоирга хорлиги учун,
Ёки парча нонга зорлиги учун.
Билиб қўй, аслида яшайди шоир,
Дувёда муҳаббат борлиги учун.

1994

АРМОН ЭМАСМИ

Лолазор қирларда чопа билмасман,
Ахир у мен учун армон эмасми?
Болалик йилларим топа билмасман,
Ахир у мен учун армон эмасми?

Хаёл гулшанида терсам чечаклар,
Жажжи набирамга бўлдим эрмаклар,
Энди онам айтмас менга эртаклар,
Ахир у мен учун армон эмасми?

Қоронғу тунларда оловлар ёқиб,
Илк шеърим ёзгандим юлдузга боқиб,
Энди ахтараман кўзойнак тақиб,
Ахир у мен учун армон эмасми?

Қанча зот дунёга келдию кетди,
Бирин душман этса, бирин дўст этди,
Бирининг бошига шон-шуҳрат етди,
Ахир у мен учун армон эмасми?

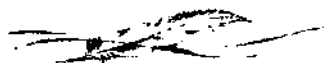
Мени алдаб кетди лўттибоз олчок,
Ишонган кишим ҳам кўрсатди яроқ,
Уларни худога топширдим бирок,
Ахир у мен учун армон эмасми?

Шукрона айтаман, дўстларим бордир,
Бири балки қўрқоқ, бириси ботир,
Яхшилик қилдимми уларга ахир,
Ахир у мен учун армон эмасми?

Гоҳо эш бўлсам-да сиёсатларга,
Қалбимни бахш этдим маложатларга,
Улар деб қолдим мен маломатларга,
Ахир у мен учун армон эмасми?

Огоҳман ишқ деган кўҳна шевадан,
Муҳаббат аталмиш тәнсиқ мевадан,
Орта қарай-қарай қайтдим Хивадан,
Ахир у мен учун армон эмасми?

1995

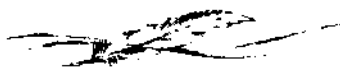

ҲАБАШ ҚИЗ

Нари кетолмайман бир ҳабаш қиздан,
Жуда ўхшар экан Сенга кўз-қоши.
Билмадим, ўша пайт, қай бирингиздан
Нусха олган экан фалак наққоши.

Лойингиз баробар қорғандир Халлоқ,
Айни илҳом чори ижод этгандир.
Анави ҳабашнинг нусхаси бироқ
Хумдонда узоқроқ қолиб кетгандир.

1996

МЕН ФАҚАТ...

Мен фақат Сен учун яшадим десам,
Бир оз лоф бўларди ва бир оз ёлғон.
Гоҳи босганида тўфон каби ғам,
Кўзимга кўринмай ўзимдаги жон.

Сенсиз ҳам яшадим десам мен агар,
Десамки, сенсиз ҳам танамда бор жон.
Ишонгил, бу гапим баридан баттар,
Ёлғон бўлар эди, тамоман ёлғон.

2000 йил, август

ҚАДАҲ

Турибман қўлимда қадаҳ шу палла,
Демак, жом сўзимни айтмасам бўлмас.
Сизга бахт тилашим мумкин баралла,
Лекин бахтли қилиш қўлимдан келмас.

Тилайман албатта соғлиқ ва умр,
Тухфа қиломасман лекин уларни.
Тилайман ҳеч сўнмас илҳом ва сурур,
Гарчанд беролмасман бу туйғуларни.

Мен фақат сиз учун орттириб алам,
Йўлингиз тўсмасман деворга ўхшаб.
Ғалвали дунёда шунинг ўзи ҳам,
Менинг назаримда жуда катта гап.

2000 йил, октябрь

МУНДАРИЖА

Биринчи муҳаббатим	5
Умр дуч қиларкан	7
Софдил	8
Севгисиз одам	9
Сув париси	11
Сендан йироқда	13
«Номаълум қиз» суратига	14
Қўл	15
Эслаш	16
Деразангни қоплар оқшом зулмати	17
Ўйлардимки	18
Бахт қутмасман	19
Сен баҳорни соғинмадингми?	20
Мен қувонар бўлсам — сен сабаб	21
Жўнар бўлдим... ..	22
«Муножот»ни тинглаб	23
Йўлим бошлар	24
Сен Пушкиннинг севган малаги	25
Юдузлар ўтига бардош берурман	26
У қўшиқ куйлади	27
(«Соя» драматик достонидан)	28
Нега мени севмадинг?	29
Айрилиқ қўшиғи	30
Аёл	31
Этгали	33
Ўтишман	34

Муҳаббат	35
Қўздан кутган эдим	38
Хайр энди	39
Чувалади ўйларим сенсиз	40
Ёмғирли кун эди	41
Мен сени куйламоқ истаيمان	42
Қўйғил, у кунларни эслатма менга	44
Севги ўлими	45
Оҳу	46
Севгидан сўйлардинг	47
Бу кун	48
Баҳор кунларида	49
Кетмоқдаман	50
Ёндиму	51
Илк севги	52
Оҳ, ўтган у кунлар	53
Илтижо	54
Ҳавас	55
Ганим бўлолмасмиз	56
Ҳаддим борми...	57
Сен борсан	58
Ошиқни тасвирлай	59
Ғазал	60
Висол	61
(Ҳазил)	62
Аён бўлгай	63
Бунчалар камолот	65
Сен қайдан биласан	66
Рашилар	67
Сенга бу дунёнинг	68
Сен узоқ яшайсан	69
Раво кўр	70

Офтоб ботиб кетди	71
Кўнгила	72
Тўлиқ ой	73
Сизни учратгунча	74
Нома	75
Тақдир	76
Йироқ бўл ҳасратдан	77
Баҳор келаятир	78
Гар муҳаббатнинг	79
Малак	80
Бегоналик	81
Юрагимнинг тубида бир ном	83
Муҳаббат	84
Абдулла Қодирийнинг сўнги сабоғи	85
Ачинма	86
Армон эмасми	87
Ҳабаш қиз	89
Мен фақат	90
Қадаҳ	91

Абдулла Орипов

БИРИНЧИ МУҲАББАТИМ

Шеърлар

Мухаррир Тўлқин Ҳайит

Мусаввир Р. Зуфаров

Техник муҳаррир Т. Харитоновна

Мусаҳҳиҳ Ш. Орипова

Компьютерда саҳифаловчи Г. Кулназарова

Босишга 25.10.06 й. да ружсат этилди. Бичими 84×108^{1/32}.

Таймс гарнитураси. Офсет босма. Шартли
босма тобоқ 5,04. Нашр тобоғи 2,74. Жами 5000 нусха.

Буюртма № 06-96. Баҳоси шартнома асосида.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг
«O'zbekiston» нашриёт-матбаа ижодий уйида босилди.

700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30

Орипов Абдулла.

О-А-68

Биринчи муҳаббатим: (Шеърлар) / А. Орипов
Маъсул муҳаррир Л. Тангриев. -Т.: «O'zbekiston»
2006. -96 б.

ISBN 978-9943-01-003-1

ББК 84(5У)

№ 590-2006

Алишер Навоий номидаги
Ўзбекистон Миллий
кутубхонаси